

HADIA CSE Khutba Notes (03.05.2019)

സമസ്ത കേരള ജംഇയ്യത്തുൽ വുതാബാഅ് അംഗീകരിച്ചത്

അനുഗ്രഹത്തിന്റെ പത്ത് അടുത്ത് വരുമ്പോൾ

ലോകത്ത് കോടാനു കോടി ജീവജാലങ്ങളെ അല്ലാഹു തരള സൃഷ്ടിച്ചു. അതിൽ മനുഷ്യർക്ക് പ്രത്യേക ബഹുമതി നൽകി. നമ്മെ മനുഷ്യരിൽ ഉൾപെടുത്തി. മനുഷ്യരിൽ പല രീതിയിൽ ജീവിക്കുന്നവരുണ്ട്. അതിൽ അല്ലാഹുവിനടുക്കൽ സ്വീകാര്യ മുളള മതം ഇസ്ലാമിലായി നാം ജനിച്ചു. മുസ്ലിംകളിൽ തന്നെ പല വിഭാഗവുമുണ്ട്. അതിൽ അഹ്ലുസ്സുന്നയുടെ ആശയങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നവരിൽ അല്ലാഹു നമ്മെ ഉൾപെടുത്തി.

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولَنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ الاعراف 43

ഇനി സ്വർഗത്തിൽ നാമെത്തിയാൽ (അല്ലാഹു നമുക്ക് സ്വർഗം തരട്ടെ) ലഭിച്ച വലിയ അനുഗ്രഹങ്ങൾക്ക് അവിടെ നിന്നും നാം അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുന്നു.

الحمد لله الذي انعم علينا بالايمان و هداانا الى دين الاسلام ،
الحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات ،

ലോകത്ത് അല്ലാഹു സൃഷ്ടിച്ച മുഴുവൻ വസ്തുക്കളെയും ചുറ്റിയിരിക്കുകയാണ് അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യം.

ورحمتي وسعت كل شيء - الاعراف 156

അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യത്തെക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിക്കുമ്പോഴെല്ലാം ദോഷം പൊറുത്തുതരുന്നത് പ്രത്യേകം എടുത്തുപറയുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ കാരുണ്യവും കൂടിയാണല്ലോ അത്.

وقال تعالى: {إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ} [النساء: 48]،

وقال تعالى: {قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ} [الزمر: 53].

وقال - تعالى :- {وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ} [الأعراف: 156]

، قال - تعالى :- {وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِن بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ} [الأنعام: 54].

സത്യത്തിൽ അനുഗ്രഹത്തിനു മേൽ അനുഗ്രഹം ലഭിച്ച ആളുകളാണ് നാമോരുത്തരും. ഇതിനെല്ലാം നന്ദി ചെയ്യേണ്ടത് നമ്മുടെ ബാധ്യതയാണ്.

ومن رحمة الله بعباده إرسال الرسل وإنزال الكتب والشرائع لتستقيم حياتهم على سنن الرشاد بعيدا عن الضنك والعسر والضييق , قال تعالى : (وما أرسلناك إلا رحمة للعالمين) الأنبياء / 107

വർഷത്തിലൊരിക്കൽ വിശുദ്ധ റമളാനിൽ പ്രത്യേകമായി അനുഗ്രഹങ്ങളെ ഓർത്തെടുക്കാൻ മുഅ്മിനീങ്ങൾക്ക് അവസരം ലഭിക്കുമ്പോൾ നാം മനസ്സിലാക്കേണ്ടത് അല്ലാഹുവിന്റെ അനുഗ്രഹങ്ങളെ മറക്കുന്ന പലരും നമ്മുടെ കൂട്ടത്തിലുണ്ട്. എന്തെങ്കിലും പ്രയാസങ്ങൾ വരുമ്പോൾ അല്ലാഹുവിനെ ഓർക്കും എന്നാൽ പിന്നീട് മറക്കും. അതൊരിക്കലും ശരിയല്ലല്ലോ. എപ്പോഴും അല്ലാഹുവിനെ ഓർക്കണം.

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَنْ لَّمْ يَدْعُنَا إِلَىٰ ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زَيْنٌ لِّلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (سورة يونس)

അനുഗ്രഹം/കാരുണ്യം അല്ലാഹുവിൽ നിന്നാവുമ്പോൾ നമുക്ക് ലഭിക്കുന്ന നന്മകൾ, മറ്റു ഭക്ഷണം, വസ്ത്രം, പാർപ്പിടം യാത്ര സൗകര്യങ്ങൾ, സമയം, ആരോഗ്യം, പഠനം, ജോലി, കച്ചവടം, പണം എന്നിവയെല്ലാം ഉൾപെടുന്നു.

മനുഷ്യരിൽനിന്നുമുണ്ടാവുന്ന അനുഗ്രഹം/കാരുണ്യം അവൻ മറ്റുള്ളവരോട് കാണിക്കുന്ന ദയ, അനുകമ്പ മറ്റു ദാനധർമ്മങ്ങൾ, സഹായങ്ങൾ എന്നിവയൊക്കെയാണ്.

വിശുദ്ധ റമളാനിലെ പത്ത് ദിവസങ്ങൾ പ്രത്യേകമായി റമളത്തിനെ ചോദിക്കാൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നാം ചെയ്യുന്ന പാപങ്ങൾ കാരണമായി നമുക്ക് നൽകപ്പെട്ട അനുഗ്രഹങ്ങൾക്ക് ഒരു കുറവും സംഭവിക്കുന്നില്ല.. ഇനിയും കുറയാതിരിക്കാനാണ് അമലുകൾക്ക് ഇരട്ടിയിലേറെ പ്രതിഫലം ലഭിക്കുന്ന റമളാനിൽ നാം ആവർത്തിച്ചാവർത്തിച്ച് അനുഗ്രഹം തേടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

സ്വന്തം പ്രവർത്തനങ്ങളെ കൊണ്ട് മാത്രം ഒരാളും സ്വർഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയില്ലല്ലോ..

HADIA CSE Khutba Notes (03.05.2019)

സമസ്ത കേരള ജംഇയ്യത്തുൽ വുതബാഅ് അംഗീകരിച്ചത്

അനുഗ്രഹത്തിന്റെ പത്ത് അടുത്ത് വരുമ്പോൾ

ورحمته تعالى هي التي تدخل عباده المؤمنين الجنة يوم القيامة ولن يدخل أحد الجنة بعمله كما قال عليه الصلاة والسلام : (لن يُدخل أحداً عمله الجنة) . قالوا : ولا أنت يا رسول الله ؟ قال : (لا ، ولا أنا ، إلا أن يتغمدني الله بفضل ورحمة ، فسددوا وقاربوا ، ولا يتمنين أحدكم الموت ، : إما محسناً . (فعله أن يزداد خيراً ، وإما مسيئاً ففعله أن يستعذب) رواه البخاري (5349) ومسلم (7042)

1- عن أبي هريرة، قال: قال رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم -: ((لما قضى اللهُ الخلقَ كتبَ كتابًا، فهو عنده فوق عرشه، إن رحمتي سبقت غضبي))؛ هذا حديث متفق عليه.

2- حديث أبي هريرة، قال: سمعت رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم - يقول: (جعل اللهُ الرحمةَ مائةَ جزءٍ؛ فأمسك عنده تسعةً وتسعينَ جزءًا، وأنزل في الأرضَ جزءًا واحدًا، فمن ذلك الجزءُ يتراحمُ الخلقُ، حتى ترفعَ الفرسُ حافرَها عن ولدها؛ خشيةً أن تصيبه)؛ أخرجه البخاري.

നാം മനുഷ്യർ കരുതിയതിന്റെയും എത്രയോ അപ്പുറത്താണ് അല്ലാഹു . നാം പരസ്പരം കാരുണ്യം കാണിക്കാത്തവരും കലഹിക്കുന്നവരുമൊക്കെയായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അല്ലാഹുവിന്റെ കരുണയും സ്നേഹവും അതിവിശാലമാണ്. നമ്മൾ മോശക്കാരായത് കൊണ്ട് നമ്മെ അല്ലാഹു പരിഗണിക്കില്ല എന്ന ചിന്ത മാറ്റി മോശമായിട്ടും നമ്മെ പരിഗണിക്കുന്ന അല്ലാഹുവിനെ പരിഗണിക്കാനും സ്മരിക്കാനും സമയം കണ്ടെത്തുക. അതായിരിക്കണം നമ്മുടെ ചിന്ത.

فعن أبي هريرة - رضي الله عنه - قال: سمعت رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم - يقول: ((إن رجلين كانا في بني إسرائيل متحابين؛ أحدهما مجتهد في العبادة، والآخر كأنه يقول: مذنب، فجعل يقول: أقصر أقصر عمًا أنت فيه، قال: فيقول: خَلَيْتُ وربِّي، قال: حتى وجده يومًا على ذنِبٍ استعظمه، فقال: أقصر، فقال: خَلَيْتُ وربِّي، أُبعِثتَ علينا رقيبًا؟! فقال: والله لا يغفر اللهُ لك أبدًا، ولا يدخلك اللهُ الجنةَ أبدًا، قال: فبعث اللهُ إليهما ملكًا، فقبضَ أرواحهما، فاجتمعا عنده، فقال للمذنب: ادخل الجنةَ برحمتي، وقال للآخر: أنتستطيع أن تحظر على عبي رحمتي، فقال: لا يا رب، قال: اذهبوا به إلى النار)، قال أبو هريرة: والذي نفسي بيده، لتكلم بكلمة أوبقت دنياه وآخرته؛ أبو داود وأحمد وصححه الألباني. (أوبقه) : أهلكه أي أهلكت تلك الكلمة ما سعى في الدنيا وحظ الآخرة .

അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യം തന്നെയാണ് വലുത്. അതിനപ്പുറത്ത് ഒന്നുമില്ല. അതിലൊരു വലിയ കാരുണ്യമായിരുന്നു മുത്തം റസൂൽ സല്ലല്ലാഹു അലൈഹി വസല്ലം.

عبدالرحمن بن جبیر - رضي الله عنه - قال: قال "أتى النبي - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم - شيخ كبير هرم، سقط حاجباه على عينيه، وهو مدغم على عصا - أي: متكئًا على عصا - حتى قام بين يدي النبي - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم - فقال: أرأيت رجلاً عمل الذنوب كلها، لم يترك داجة ولا حاجة إلا أتاها، لو قسمت خطيئته على أهل الأرض لأوبقتهم - لأهلكتهم - أله من توبة؟ فقال - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم -: ((هل أسلمت؟))، قال: أشهد أن لا إله إلا الله، وأنك رسول الله، قال: ((تفعل الخيرات، وتترك السيئات، فيجعلهن اللهُ لك كلهن خيرات))، قال: وغدراتي وفجراتي يا رسول الله؟ قال: ((نعم، وغدراتك وفجراتك))، فقال: الله أكبر، الله أكبر، ثم ادعم على عصاه، فلم يزل يردد: اللهُ أكبر، حتى توارى عن الأنظار

(وما أرسلناك إلا رحمة للعالمين) الأنبياء / 107

അല്ലാഹുവിന്റെ കാരുണ്യത്തിന്റെ കുറഞ്ഞ അളവേ ഭൂമിയിൽ നമുക്കെല്ലാവർക്കും ലഭ്യമായിട്ടുള്ളൂ, ബാക്കിയുള്ളതെല്ലാം ആഖിലത്തിലാണ്. അത് കൊണ്ട് അത് തേടിക്കൊണ്ടേയിരിക്കണം.

3- عن أبي هريرة، قال: قال رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم -: ((إن لله مائةَ رحمةٍ، واحدةٌ بين الجن والإنس والبهائم والهوام، فيها يتعاطفون، وبها يتراحمون، وبها يتعاطف الوحوش على أولادها، وأخرُ تسعًا وتسعينَ رحمةً يرحم بها عباده يوم القيامة))؛ هذا حديث متفق عليه.

1- عن عمر قال: قدم على النبي - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم - بسبي، فإذا امرأة من السبي تسعى إذ وجدت صبياً في السبي أخذته فألصقت به بطنها وأرضعته فقال لنا النبي - صَلَّى اللهُ عليه وسلَّم -: ((أترون هذه طارحة ولدها في النار))، قلنا: لا، وهي تقدر على ألا تطرحه، فقال: ((الله أرحم بعباده من هذه بولدها)).

HADIA CSE Khutba Notes (03.05.2019)

സമസ്ത കേരള ജംഇയ്യത്തുൽ വുതാബാഅ് അംഗീകരിച്ചത്

അനുഗ്രഹത്തിന്റെ പത്ത് അടുത്ത് വരുമ്പോൾ

- 2- مر - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - بأناس من أصحابه وصبي بين ظهрани الطريق، فلما رأته أمه الدواب خشيت على ابنها أن يُوطأ فسعتُ واليهة، فقالت: ابني، ابني، فاحتملت ابنها فقال القوم: يا نبي الله، ما كانت هذه لتلقي ابنها في النار، فقال رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - : ((والله لا يلقي حبيبه في النار))؛ صحيح رواه الإمام أحمد والحاكم.
- 3- عبدالله بن أبي أوفى الأسلمي: قال خرجت فإذا رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - وأبو بكر وعمر قعوداً، وإذا غلام صغير يبكي، فقال رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - لعمر: ((ضَمِّ الصَّبِيَّ إِلَيْكَ؛ فإنه ضالٌّ))، فضمَّه عمر إليه، فبينما نحن قعود إذ أمُّ له تُؤلُول - أظنُّه قال: - وتقول: وابنيَّاه! وتبكي، فقال رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - لعمر: ((نادِ المرأةَ فإنها أمُّ الصَّبِيِّ))، وهي كاشفة عن رأسها ليس على رأسها خمار جزعاً على ابنها، فجاءت حتى قبضت الصبي من حجر عمر، وهي تبكي والصبي في حجرها، فالتفتتُ فلما رأته رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - قالت: واحرباه ألا أرى رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - فقال رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - عند ذلك: ((أترون هذه رحيمة بولدها؟))، فقال أصحابه: بلى يا رسول الله، كفى بالمؤمن رحمة، فقال رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - : ((والذي نفس محمد بيده، الله أرحم بالمؤمن من هذه بولدها)).

മരണാസന്നനായ ഒരാൾ അതിയായി അഗ്രഹിക്കുന്ന ത് അല്ലാഹു നൽകുന്നു.

- عن أنس - رضي الله عنه - أن النبي - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - دخل على شاب وهو في الموت فقال: ((كيف تجدك؟))، قال: والله يا رسول الله إني أرجو الله، وإني أخاف ذنوبي، فقال رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - : ((لا يجتمعان في قلب عبدٍ في مثل هذا الموطن إلا أعطاه الله ما يرجو، وأمنه ممَّا يخاف.))

തെറ്റുകൾ എത്ര കൂടുതലുണ്ടെങ്കിലും അല്ലാഹു അവ പൊറുത്തു തരുമെന്ന് മുത്ത് ഹബീബ് സാല്ല്യ്യാഹു അലൈഹിവസല്ലം നമ്മെ പഠിപ്പിച്ചുണ്ട്.

- عن أنس بن مالك - رضي الله عنه - قال: سمعت رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - يقول: ((قال الله: يا ابن آدم، إنك ما دعوتني ورجوتني غفرت لك على ما كان فيك ولا أبالي، يا ابن آدم، لو بلغت ذنوبك عنان السماء ثم استغفرتني غفرت لك ولا أبالي، يا ابن آدم إنك لو أتيتني بقراب الأرض خطايا ثم لقيتني لا تشرك بي شيئاً لأتيتك بقرابها مغفرة.))
- عن أبي هريرة - رضي الله عنه - عن النبي - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - فيما يحكي عن ربه - عزَّ وجلَّ - قال: ((أذنب عبد ذنباً، فقال: اللهم اغفر لي ذنبي، فقال - تبارك وتعالى -: أذنب عبدي ذنباً فعلم أن له رباً يغفر الذنب ويأخذ بالذنب، ثم عاد فاذنب، فقال: أي رب، اغفر لي ذنبي، فقال - تبارك وتعالى -: عبدي أذنب ذنباً فعلم أن له رباً يغفر الذنب ويأخذ بالذنب، ثم عاد فاذنب، فقال: أي رب، اغفر لي ذنبي، فقال - تبارك وتعالى -: أذنب عبدي ذنباً فعلم أن له رباً يغفر الذنب ويأخذ بالذنب، اعمل ما شئت فقد غفرت لك.))
- عن أبي ذر، قال: قال النبي - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - : ((إني أرى ما لا ترون، وأسمع ما لا تسمعون، أطأت السماء، وحُقَّ لها أن تنط، والذي نفسي بيده ما فيها أربع أصابع إلا وأملك يمّجد الله، لو تعلمون ما أعلم لضحكتم قليلاً، ولبكيتم كثيراً، وما تلذذتم بالنساء على الفرشات، ولصعدتم إلى السعادات تجارون: ربنا))، قال أبو ذر: يا ليتني كنت شجرة تعضد

من رحمة الله ستر الذنوب في الدنيا وغفرانها في الآخرة:

- عن ابن عمر - رضي الله عنهما - أنه عرض له رجل فقال: كيف سمعت رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - في النجوى؟ فقال: سمعت رسول الله - صَلَّى اللهُ عليه وسلم - يقول: ((إن الله يُدني المؤمن، فيضع عليه كفه ويستره، فيقول: أتعرف ذنب كذا؟ أتعرف ذنب كذا؟ فيقول: نعم، أي رب، حتى إذا قرَّره بذنوبه، ورأى في نفسه أنه هلك، قال: سترتها عليك في الدنيا، وأنا أغفرها لك اليوم، فيعطى كتاب حسناته، وأمَّا الكفار والمنافقون، فيقول الأشهاد: هؤلاء الذين كذبوا على ربهم ألا لعنة الله على الظالمين)).

HADIA CSE Khutba Notes (03.05.2019)

സമസ്ത കേരള ജംജൂതന്മാർ വ്യാഖ്യാനം അംഗീകരിച്ചത്

അനുഗ്രഹത്തിന്റെ പത്ത് അടുത്ത് വരുമ്പോൾ

- عن أبي موسى الأشعري - رضي الله عنه -: أن رسول الله - صَلَّى الله عليه وسلّم - قال: ((إن الله - عز وجل - يبسط يده بالليل ليتوب مسيء النهار، ويبسط يده بالنهار ليتوب مسيء الليل، حتى تطلع الشمس من مغربها))؛ أخرجه مسلم.
- عن أنس بن مالك - رضي الله عنه -: أن رسول الله - صَلَّى الله عليه وسلّم - قال: ((كل بني آدم خطاء وخير الخطائين التوابون))؛ الترمذي.
- عن أبي هريرة: قال رسول الله - صَلَّى الله عليه وسلّم -: (يقول الله - عز وجل -: أنا عند ظن عبدي بي، وأنا معه حين يذكرني، فإن ذكرني في نفسه ذكرته في نفسي، وإن ذكرني في ملأ، ذكرته في ملأ هم خيرٌ منهم، وإن تقرب إلي شبرًا، تقربت إليه ذراعًا، وإن تقرب إلي ذراعًا تقربت إليه باعًا، وإن أتاني يمشي أتيته هرولة).
- عن أبي هريرة - رضي الله عنه - قال: قال رسول الله - صَلَّى الله عليه وسلّم -: (والذي نفسي بيده لو لم تذنبوا لذهب الله بكم ولجاء بقوم يذنبون فيستغفرون الله فيغفر لهم).
- وعن أبي هريرة - رضي الله عنه - قال: سمعت رسول الله - صَلَّى الله عليه وسلّم - يقول: (والله إني لأستغفر الله وأتوب إليه في اليوم أكثر من سبعين مرة)؛ رواه البخاري.
- وعن الأغر بن يسار المزني - رضي الله عنه - قال: قال رسول الله - صَلَّى الله عليه وسلّم -: (يا أيها الناس، توبوا إلى الله واستغفروه، فإني أتوب في اليوم مائة مرة)؛ رواه مسلم.

അല്ലാഹുവിന്റെ വിശേഷണമായ കാരുണ്യം അല്ലാഹുവിന്റെ ഭൂമിയിലെ പ്രതിനിധികളായ നമ്മളിലും ഉണ്ടാവണം. അതും നമ്മുടെ ഹബീബും സഹാബത്തും കാണിച്ചുതന്നിട്ടുണ്ട്. മൃഗങ്ങളോടും പക്ഷികളോടും ഉറുമ്പുകളോടുംമല്ലാതെ നബി തങ്ങൾ കാരുണ്യം കാണിച്ചുവല്ലോ.

فخرج عمر قاصداً بيت المقدس ومعه راحلة واحدة وغلام، فلما صار في ظاهر المدينة قال لغلامه: "نحن اثنان والراحلة واحدة، فإن ركبت أنا ومشيت أنت ظلمتك، وإن ركبت أنت ومشيت أنا ظلمتني، وإن ركبنا الاثنين قصمنا ظهر البعير. فلنقتسم الطريق مثالثة". وأخذ عمر يركب مرحلة ويقود الراحلة مرحلة، والغلام يركب مرحلة ويقود مرحلة وتمشي الراحلة وهي لا تحمل أحداً مرحلة،

മുഅ്മിനീങ്ങളുടെ അടയാളങ്ങളിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനമാണ് 'തന്ന അനുഗ്രഹങ്ങൾക്ക് നന്ദി കാണിക്കുക' എന്നത്.
 لما دخل نبينا على جماعة من أصحابه ذات يوم سألهم فقال: ((أؤمنون أنتم؟)) قال أمير المؤمنين عمر: نعم يا رسول الله، فقال: ((فما حقيقة إيمانكم؟)) قال عمر رضي الله عنه: نصبر على البلاء، ونرضى بالقضاء، ونشكر في الرخاء، فقال المصطفى: ((مؤمنون ورب الكعبة، الإيمان صبر وشكر ورضا))

കാരുണ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ചില കവിതകൾ :

من في السماء كذا عن سيد الرسل به تتال الرضا والعفو عن زلل	الراحمون لمن في الارض يرحمهم فارحمهم بقلبك خلق الله وارزعهُم
تطوي الوجود وتغني كل محتاج ارض بجو ، ولا جاشت بأمواج لمستقر بأفلاك وأبراج بها ومن لم ينلها ليس بالناجي	ربي رحيم ورحمن ورحمته ورحمة الله لولاها ما سبحت ولا تحركت الاقمار جارية من نالها فهو ناج يوم محشرة

വ്യാഖ്യാന നോട്ട്സ്
HADIA Centre for Social Excellence
 Panakkad, Pattarkadavu P.O
 Malappuram DT, Kerala -676519

csehadia@gmail.com | www.hadia.in

For any clarification: Mob: +919895980405